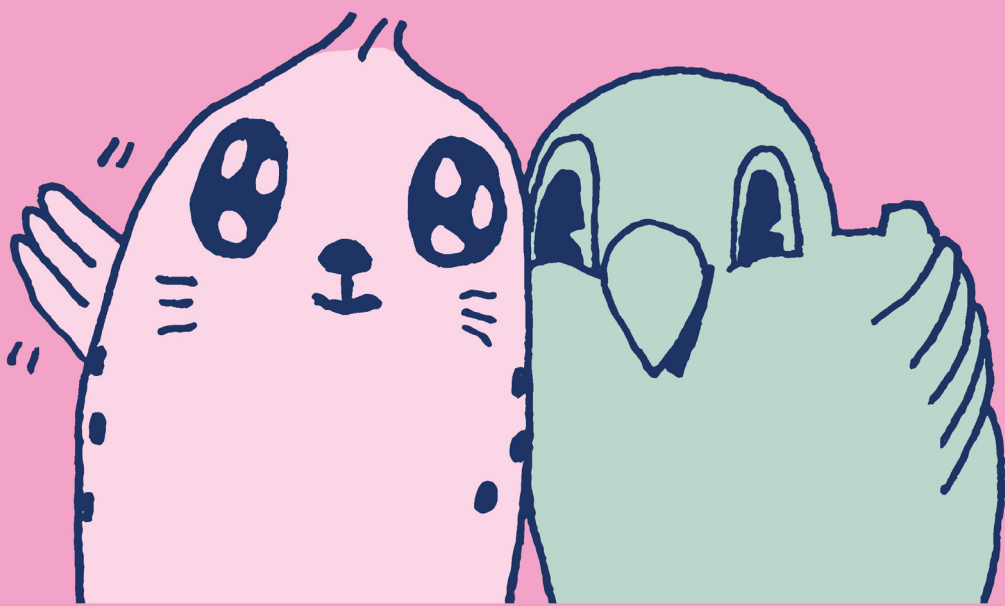

**LASTEN &
NUORTEN
KOKKOLA**

Opas huoltajalle - äidinkielen tukeminen kaksikielisessä opetuksessa

KOKKOLA

Johdanto

Kaksikielinen opetus tarjoaa lapselle ja oppilaalle ainutlaatuisen mahdollisuuden oppia kielikylpykieltä tai kohdekieltä luonnollisessa ympäristössä. Samalla on tärkeää, että lapsen oma **äidinkieli säilyy vahvana**, sillä se on perusta ajattelulle, oppimiselle ja identiteetille.

Kun äidinkieli kehittyy hyvin, lapsi oppii myös kielikylpykielen/kohdekielen helpommin. Tämä opas antaa **konkreettisia vinkkejä ja esimerkkejä**, miten huoltaja voi eri ikävaiheissa tukea lapsen äidinkieltä arjessa.

Miksi äidinkielen tukeminen on tärkeää kaksikielisessä opetuksessa?

- Kaksikielinen opetus vahvistaa toista kieltä, mutta lapsen **oma äidinkieli on identiteetin ja oppimisen perusta**.
- Hyvä osaaminen äidinkielessä on pohja toisen kielen oppimiseen.
- Hyvä äidinkielen taito tukee ajattelua, oppimista ja tunneilmaisua.
- Huoltajan rooli on keskeinen – arjen pienet sanalliset teot vaikuttavat paljon lapsen äidinkielen oppimiseen.

Miten tuet? Keskeistä kaikissa lapsen ikävaiheissa:

- **Ole aidosti läsnä ja kuuntele lasta.**
- **Keskustele ja kysele** kotona varhaiskasvatuksen/koulun ajankohtaisista teemoista (sanavaraston tukeminen).
- **Käykää usein kirjastossa** koko perheen voimin, esim. kerran kuussa.

Varhaiskasvatus ja esiopetus (5–6 v.)

Tavoite: Sanavaraston laajentaminen, kuullun ymmärtäminen, kertomisen harjoittelu.

Miten tuet?

- **Puhu paljon arjessa:** Kerro mitä teet ja kysele paljon lapselta. Pyydä lasta kertomaan mitä hän näkee, kuulee, haistaa, maistaa, tuntee.
- **Lue satuja päivittäin:** Keskustelkaa kirjan kuvista ja sadun juonesta.
- **Laulakaa ja lorutelkaa:** Käytä perinteisiä lauluja ja loruja. Keksikää riimipareja.
- **Leikit ja pelit:** Nimeä esineitä, kuvia ja asioita ääneen. Pyydä myös lasta nimeämään esineitä ja asioita.
- **Keskustele tunteista:** Anna lapsen kertoa päivän tapahtumista. Auta tarvittaessa sanoittamaan tunteita.

Esimerkkejä arjesta

- Ruokailussa: *“Mikä on lempiruokasi? Miksi tykkäät siitä?”*
- Lorut aamupalalla: *“Puuropata porisee, porisee ja porisee...”*
- Pukeutuessa: *“Laitetaan punainen paita päälle. Mikä väri tämä on?”*
- Leikissä: Pyydä lasta kertomaan leikin säännöistä. Pyydä lasta kertomaan mitä hän tekee, kun hän leikkii.
- Kysy sadusta: *“Mitä luulet, mitä tapahtuu seuraavaksi?”* Keksikää vaihtoehtoisia juonenkäänteitä.

Alakouluikäinen (7–12 v.)

Tavoite: Lukemisen ja kirjoittamisen vahvistaminen, monipuolinen sanasto, keskustelut ja mielipiteet.

Miten tuet?

- **Tutustukaa perinteisiin satuihin ja tarinoihin:** suomalaiset kansansadut, kansainväliset klassikot
- **Kirjoittakaa arjessa:** Pyydä lasta tekemään ostoslista, kirjoittakaa viestejä, myös paperille.
- **Keskustelkaa harrastuksista ja koulusta:** Rohkaise kertomaan yksityiskohtia. Kerro itse esimerkkejä omasta päivästä.
- **Lukekaa yhdessä kirjoja ja uutisia:** Kysy mielipiteitä ja syitä.
- **Kulttuuri ja media:** Katsokaa elokuvia ja keskustelkaa juonesta ja henkilöistä.
- **Sanaleikit:** Synonyymit, arvaa sana -pelit, alias (sanaselitykset)

Esimerkkejä arjesta

- Kauppareissulla: *“Mitä tarvitsemme? Kirjoita lista.”*
- Illalla: *“Mikä oli päivän paras hetki? Miksi?”*
- Elokuvan jälkeen: *“Mitä opit tästä tarinasta?”*
“Miksi tämä tapahtui? Mitä mieltä olet?”
- Kirjoittakaa yhdessä viesti/kirje isovanhemmille
- Tietovisat lehdissä ja mediassa
- Sanaristikot ja kryptot
- Vitsikirjat

Yläkouluikäinen (13–16 v.)

Tavoite: Ajattelun ja ilmaisun syventäminen, kriittinen keskustelu, tekstien tuottaminen.

Miten tuet?

- **Keskustelkaa ajankohtaisista asioista:** Rohkaise perustelemaan mielipiteitä. Vertailkaa mielipiteitänne.
- **Kannusta kirjoittamaan:** Päiväkirja, blogi, mielipidekirjoitus, päivän ajatus.
- **Lukekaa monipuolisia tekstejä:** Kaunokirjallisuutta, tietokirjoja, artikkeleita. Keskustelkaa niistä.
- **Analysoikaa mediaa:** Miettikää mainosten ja uutisten tarkoitusta, etsikää sanoilla leikittelyä mainoksista.
- **Pidä yhteyttä sukulaisiin:** Viestit ja keskustelut äidinkielellä, esim. isovanhempien tai muiden eri ikäisten kanssa.
- **Vie nuorta säännöllisesti kirjastoon.** Harrastuksiin ja kiinnostuksen kohteisiin liittyvä kauno- ja tietokirjallisuus.

Esimerkkejä arjesta

- Uutisen jälkeen: *“Mitä mieltä olet tästä? Miksi jotkut ajattelevat eri tavalla?”*
- *“Miksi tämä mainos on tehty näin?”*
- Harrastuksesta: *“Miten harjoitus meni? Mitä opit?”*
- Somessa: *“Mitä haluaisit kirjoittaa tästä tapahtumasta? Miten tämä sanavalinta vaikuttaa toisiin?”*
- Sanaleikit ja tietovisat: Keksikää toisillenne tietokilpailukysymyksiä. Pyydä nuorta laatimaan tietovisa jostakin aiheesta.

Yhteenveto

Äidinkielen tukeminen ei vaadi erikoisia välineitä – tärkeintä on **läheisyys, keskustelu ja kiinnostus lapsen ajatuksiin**. Kun huoltaja arvostaa omaa kieltään ja käyttää sitä aktiivisesti, lapsi saa esimerkin kautta vahvan pohjan sekä äidinkielelle että kielikylpykielelle/ kohdekielelle.

10 vinkkiä huoltajalle

1. Puhu äidinkieltä kotona joka päivä
2. Lue lapselle ja nuorelle säännöllisesti
3. Keskustele arjen tapahtumista ja tunteista
4. Käytä monipuolista ja rikasta sanastoa
5. Kannusta kirjoittamaan pieniä tekstejä
6. Hyödynnä mediaa ja kulttuuria äidinkielellä
7. Pidä yhteyttä sukulaisiin ja ystäviin
8. Ole esimerkki – arvosta omaa kieltäsi
9. Tee kielestä hauskaa (pelit, leikit, tarinat, vitsit)
10. Muista, että pienet teot arjessa ovat merkityksellisiä

